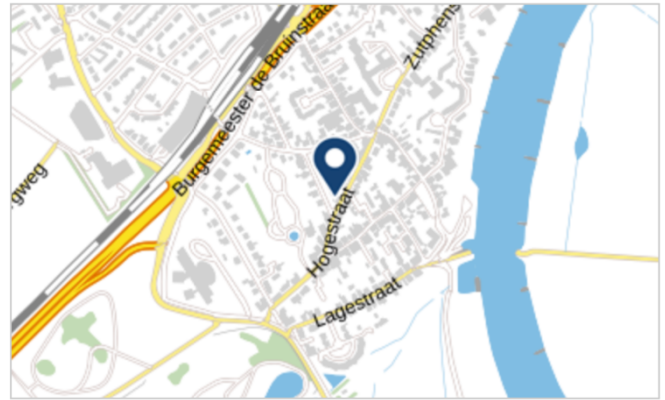

Voormalig Telefoonbureau
Hogestraat 27-29, 6953 AR Dieren

Monumentgegevens

Monumentnummer	519428
Inschrijving register	17 september 2001
Kadaster deel/nr	82949/168
Kadastrale aanduiding	Dieren U 5473 Dieren U 5472

Hogestraat 27, 6953 AR te Dieren

Hogestraat 29, 6953 AR te Dieren

Voormalige Telefoonbureau

Dit voormalige TELEFOONBUREAU met woning en TUINHEK werd in de periode 1905-1906 gebouwd op de plaats van het oude gemeentehuis van Dieren in opdracht van de gemeente en naar een ontwerp van de architect G. Bijlsma. In 1903-1904 kreeg Dieren haar eerste telefoonaansluiting. De dienst telefoon die eerst in handen van de gemeente was ging in 1905-1906 over naar het Rijk. Enkele jaren later in 1915 werd de dienst in het postkantoor aan de Prinsenstraat gevestigd waarna het telefoonbureau de functie van politiepost kreeg. Tegenwoordig fungeert het pand als dubbel woonhuis. Het pand is een goed voorbeeld van de Overgangsarchitectuur uit de eerste jaren van de twintigste eeuw waarbij de architect sterk beïnvloed is door het werk van H.P. Berlage (1856-1934). Zo doet de hoekoplossing door middel van torentjes denken aan het gebouw voor de Nederlanden van 1845 (1895-1896, 1901-1902 en 1908-1909) te Den Haag. De enigszins kruisvormige openingen in de bakstenen balustrade van de linker toren kan men terug vinden in de Beurs van Berlage te Amsterdam (1896-1903). Andere kenmerken van werk van Berlage die toegepast zijn in het gebouw zijn het gebruik van natuurstenen hoekblokken en sluitstenen op ontmoetingspunten van boogconstructies en het gebruik van natuurstenen lateien.

Het pand is gelegen op een perceel aan de Hogestraat dat de hoek Hogestraat/Viëtorstraat omvat en aan die zijde wordt omgeven door een tuin met geboomte, van de weg gescheiden door een oorspronkelijk ijzeren tuinhek. Omschrijving Het pand is gebouwd op een nagenoeg L-vormige plattegrond en heeft één bouwlaag en een zolderverdieping met torenachtige licht uitgebouwde hoekrisalieten van twee bouwlagen. In het rechter deel van het pand (nr.29) was oorspronkelijk het telefoonbureau gevestigd. Het gebouw bezit een omlopende licht uitgemetselde plint. De gevels worden afgesloten door houten bakgoten op gesneden klossen. Het pand bezit een samengesteld dak gedekt met rode Tuile du Nord pannen. De linker hoektoren is voorzien van een tentdak bekroond door een piron, de kleinere rechter hoektoren heeft een plat dak. De gevels zijn opgetrokken in baksteen gemetseld in kruisverband. De vensters zijn voorzien van gedecoreerde hardstenen lateien en lekdorpels. De gevels worden verder verlevendigd door halfsteens segmentboogvormige rollagen van rode verblendsteen boven de lateien en horizontaal lopende banden van twee lagen verblendsteen, meestal ter hoogte van de lateien en lekdorpels.

Het middendeel van de asymmetrisch VOORGEVEL bestaat uit een gelijkvloerse arcadeloggia gevormd door twee gekoppelde, in rode verblendsteen uitgevoerde rondbogen met natuurstenen aanzetstenen die de bogen naar beneden voortzetten zodat uiteindelijk twee hoefijzerbogen ontstaan. De twee bogen worden gedragen door een bakstenen middenpijler op een natuurstenen basement. De via twee natuurstenen treden te bereiken loggia heeft links en rechts twee balustrades die voorzien zijn van een hardstenen afdekking

en worden beëindigd door deels uit hardsteen opgebouwde kolommen. Boven de bogen een band van gele verblendsteen waarop nog enigszins leesbaar de in zwarte letters geschilderde tekst 'TELEFOONBUREAU'. Boven de band een boogfries bestaande uit in rode verblendsteen uitgevoerde boogjes en in natuursteen uitgevoerde bewerkte kraagstenen. Zowel links als rechts bevindt zich in het dakschild een lage, vanuit de dakgoot aangekapte, dakkapel met een stolpraam. Tussen beide dakkapellen bevindt zich een niet-oorspronkelijk dakraam. In het door de loggia gevormde van een terrazzovloer voorziene portiek bevinden zich twee ingangsdeuren uit de bouwtijd. Boven iedere deur bevinden zich twee kleine rechthoekige bovenlichten. Tussen de deuren zijn twee smalle rechthoekige vensters geplaatst waarin ramen met een bovenlicht met drie verticaal geplaatste roeden. De linker hoektoren heeft op de begane grond twee rechthoekige vensters met enkelruits schuiframen. De verdieping bezit een loggia met twee bogen en een bakstenen balustrade met enigszins kruisvormige openingen. De bogen van de loggia zijn gevat in rondboog nis waarvan de boog in rode verblendsteen is uitgevoerd. Ter hoogte van de aanzet van de rondboog verjongt de toren zich en zijn de hoeken afgeschuind tot het hoofdstel (begin en einde van de afschuining wordt benadrukt door natuurstenen blokjes). De toren wordt beëindigd door een natuurstenen architraaf, een fries bestaande uit afwisselend verdiept liggende vlakken in het metselwerk hetgeen het effect van kantelen geeft en een gootlijst die om de licht uitgemetselde hoeken gekornist is. In de loggia dubbele openslaande balkondeuren worden ter weerszijden geflankeerd door smalle rechthoekige 8-ruits ramen. De rechter hoektoren heeft op de begane grond twee vensters met enkelruits schuiframen en tweeruits bovenlichten. Op de verdieping twee rondboogvensters in een rondboog nis als in de voorgevel.

De linker travee van de LINKER ZIJGEVEL heeft een over anderhalve verdieping driezijdig uitgebouwde erker. De erker heeft op de begane grond vernieuwde gewijzigde dubbele tuindeuren met een vierruits bovenlicht. In beide korte zijden bevindt zich een enkelruits schuifraam met een tweeruits bovenlicht. Op de verdieping bevinden zich vernieuwde en gewijzigde dubbele openslaande ramen. In beide korte zijden bevindt zich telkens een draairaam. Boven de blinde midden travee bevindt zich een dakkapel als boven beschreven. De rechtertravee (hoektoren) heeft vensters en een indeling als de rechter hoektoren van de voorgevel.

Op de begane grond van de ACHTERGEVEL bevindt zich een later aangebouwde garage en schuurtje. Oorspronkelijk bevonden zich links twee vensters waarvan de nog zichtbare lateien en segmentboogjes getuigen. De gevel bezit een eenvoudige recht gesloten deur. In het dakschild een dakkapel als boven beschreven.

De RECHTER ZIJGEVEL van de vooruitspringende linker bouwmasa bezit op de begane grond drie kleine vensters met een deels gewijzigde indeling. Op de verdieping links een venster waarin zich oorspronkelijk dubbele openslaande luiken met vierruits bovenlichten bevonden. Dit is recent gedeeltelijk dichtgezet en deels voorzien van een enkelruits raam. Rechts bevindt zich een iets hoger gelegen klein getralied venster met een vierruits draairaam. In terugliggende rechter geveldeel bevindt zich een deur met daarnaast een klein toiletraampje. Rechts bevindt zich een vergroot keukenvenster. Op de verdieping bevinden zich links twee vensters met enkelruits ramen met drieruits bovenlichten.

Het INTERIEUR van het oorspronkelijke woonhuis (nr.27) is grotendeels bewaard gebleven en bevat ondermeer fraaie gesneden deuren met omlijstingen, een tocht pui en een trappenhuis. De genoemde interieur- elementen vertonen invloeden van de geometrische variant van de Jugendstil.

De tuin wordt omgeven door een ijzeren tuinHEK

Waardering Voormalig TELEFOONBUREAU naar ontwerp van architect G. Bijlsma uit 1905-1906 met TUINHEK

Architectuurhistorische waarden:

- Het pand is van belang omwille van de gaaf bewaarde hoofdvorm, de detaillering en het bijzondere materiaalgebruik.
- Het pand is van belang vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp.
- Het pand vormt een opmerkelijk en zeldzaam voorbeeld van de Overgangs- architectuur uit de eerste jaren van de twintigste eeuw waarbij de invloed van Berlage onmiskenbaar is.

Stedenbouwkundige waarden:

- Het pand is mede door de situering op de hoek van de Hogestraat van de Hogestraat en de Viëtorstraat van bijzonder belang voor het aanzien van de historische dorpskern van Dieren.

Cultuurhistorische waarden:

- Het pand is als voormalig Telefoonbureau van bijzonder belang als bijzondere uitdrukking van de typologische en technische ontwikkeling van ten behoeve van moderne telecommunicatiemiddelen opgetrokken gebouwen.

Oorspronkelijke functies

Hoofdfunctie	Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Nee	Woningen en woningbouwcomplexen	Woonhuis (K)	Woonhuis
Ja	Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen En overheidsgebouwen	Overheidsgebouw	Telecommunicatiegebouw

Voormalige Telefoonbureau, Hogestraat 27 (2011) | Foto: M.M.Minderhoud. © CC BY-SA 3.0